

Kommunernas introduktionsverksamhet för nyanlända invandrare

En kartläggning

**Kommunernas introduktionsverksamhet
för nyanlända invandrare
– en kartläggning**

*Kommunernas introduktionsverksamhet för nyanlända invandrare –
en kartläggning*
Integrationsverkets rapportserie 2000:5
© Integrationsverket, 2000
ISSN 1404-5370

Integrationsverket
Box 6044
600 06 Norrköping

Kommunernas introduktionsverksamhet för nyanlända invandrare – en kartläggning

INTEGRATIONSVERKETS RAPPORTSERIE 2000:5

Innehåll

7	Förord
9	En kartläggning av kommunernas introduktionsverksamhet för nyanlända invandrare
11	Resultat
25	Sammanfattning av kartläggningen
27	Diskussion av resultaten
30	Diskussion av kartläggningens tillförlitlighet
35	Bilaga - Enkätundersökningen

Förord

Integrationsverket har ett övergripande ansvar för att statens integrationspolitiska mål och synsätt får genomslag på olika samhällsområden. Verket har ett särskilt ansvar för att följa upp kommunernas introduktion för nyanlända invandrare.

Denna rapport grundar sig på en undersökning som Statistiska centralbyrån genomfört på uppdrag av Integrationsverket. Rapporten ger en beskrivning av kommunernas introduktion av nyanlända invandrare. Resultatet av enkäten kommer att användas på flera sätt i Integrationsverkets arbete, bland annat i verkets uppföljning av kommunernas insatser för nyanlända invandrare.

Enkätfrågorna har tagits fram av Gisela Andersson, Ulla Fischer och Mats Hedlin.

Rapporten har skrivits av Mats Hedlin.

Norrköping den 19 maj 2000

Birgitta Ornbrant

Avdelningschef
Utvärderingsavdelningen

En kartläggning av kommunernas introduktionsverksamhet för nyanlända invandrare

Bakgrund och syfte

Integrationsverket har ett övergripande ansvar för att statens integrationspolitiska mål och synsätt får genomslag på olika samhällsområden. Verket har här ett särskilt ansvar för att följa upp kommunernas introduktion för nyanlända invandrare.

Syftet med föreliggande undersökning var att kartlägga introduktionens mål och innehåll, i vilken grad uppföljning av nyanlända invandras introduktion görs samt hur kommunerna samverkar med andra aktörer.

Material och metod

Undersökningen genomfördes i februari och mars år 2000 med hjälp av en postenkät som utarbetats i samarbete mellan Integrationsverket och Statistiska centralbyrån (SCB). Enkäten omfattade 64 frågor, vilka delades in i tolv huvudavsnitt enligt följande:

- Definition av vilka personer som omfattas av introduktion
- Organisation i kommunen
- Bosättning
- Överföring av information om flyktingen
- Mål för nyanlända invandras introduktion och integration
- Om introduktionen i kommunen
- Introduktion för barn och ungdomar
- Samverkan
- Upphandling av introduktionen
- Tolk under introduktionen
- Introduktionsersättning
- Uppföljningar av introduktionen

Undersökningen vände sig till de kommuner som tagit emot

minst sju nyanlända flyktingar under perioden 1 januari–31 oktober, 1999. Antalet kommuner som uppfyllde kriteriet var 119.

Frågeblanketten adresserades till flyktingsamordnare eller motsvarande i respektive kommun. Blanketten skickades också till kommunstyrelserna för kännedom.

113 av 119 kommuner (95 procent) besvarade enkäten innan datainsamlingen avslutades i mitten av mars. Tre kommuner skickade sina svar senare men dessa har inte kunnat inkluderas i undersökningen.

Det partiella bortfallet är dock högre för flera frågor. Särskilt gäller det för frågor som består av flera delfrågor och där många svarande inte fyllt i alla delsvar. Det gäller särskilt frågorna 28, 29, 36 och 38 där bortfallet för vissa av delfrågorna är stort¹ (se bilaga). Högt partiellt bortfall kommenteras i den löpande texten och utsluts inte i procentredovisningar. Det partiella bortfall som består i att frågan helt blivit obesvarad är betydligt mindre för alla frågor utom för fråga 21 där bortfallet utgjorde 13 procent.

Följande resultat baseras huvudsakligen på den datafil som framstälts av SCB. Vissa bearbetningar av filen har gjorts av Integrationsverket (nya variabler har skapats och korrigeringar av logiska fel har skett). Redovisningen är inte fullständig eftersom alla 64 frågor inte redovisas. Ambitionen är dock att ge en så fullständig bild som möjligt av introduktionsverksamheten i kommunerna.

I redovisningen noteras om det finns statistiskt signifikanta skillnader mellan större kommuner (minst 60 000 invånare) och mindre kommuner².

---

1 Bortfallet är dock störst för ospecificerade frågor som fråga 29 där respondenten, förutom de givna grupperna, ska ange om andra grupper av personer finns och i sådana fall vilka. Flertalet har inte besvarat denna delfråga. Detsamma gäller fråga 38. Dessa delfrågor har dock sannolikt ingen stor betydelse för kartläggningen. Däremot finns annat partiellt bortfall som kan ha större betydelse. Ett exempel är igen fråga 29 (delfråga 4) där 30 kommuner inte angett om det finns särskilt anpassad introduktion för nyanlända invandrare som är 60 år och äldre. I resultaten räknas inte detta bortfall bort, vilket innebär att de implicit kan tolkas som nej-svar (se avsnittet Diskussion av undersökningens tillförlitlighet, sid 31 f.).

2 Ett 95-procentigt konfidensintervall har använts.

Resultat

Personer som erbjuds introduktion

Alla 109 kommuner som besvarade frågan anger att flyktingar och skyddsbehövande som omfattas av ersättningsförordningen erbjuds introduktion. Även nyanlända anhöriga, som inte omfattas av förordningen, erbjuds introduktion i 56 kommuner medan nio kommuner även erbjuder andra nyanlända invandrare introduktion.

Huvudansvarig förvaltning och nämnd för introduktionen

Socialförvaltningen och socialnämnden (eller motsvarande) har huvudansvaret för kommunala insatser för nyanlända invandrare i drygt 70 procent av kommunerna. I drygt 10 procent av kommunerna har arbetsmarknads- eller utbildningsförvaltningar (ibland en kombination av dessa) huvudansvaret. I övriga kommuner har, såvitt det går att tolka, andra förvaltningslösningar valts.

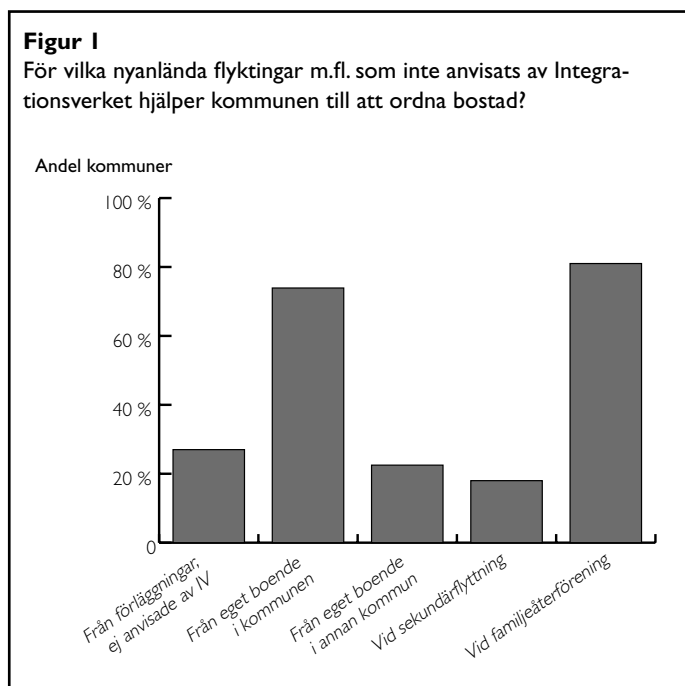
Bosättning

Merparten av kommunerna anger att man hjälper nyanlända flyktingar att ordna bostad vid familjeåterföreningar och när flyktingen vid uppehållstillståndet redan bor i kommunen (i s.k. eget boende, ebo). Det är mindre vanligt att bistå med hjälp när flyktingen kommer från annan kommun eller från en förläggning och inte har anvisats av Integrationsverket (se figur nedan).³

Det partiella bortfallet är mellan 15 och 19 procent för första, tredje respektive fjärde delfrågan.

---

³ Integrationsverket kan anvisa flyktingar som inte själva kan ordna bostad till kommuner som man har en överenskommelse med. Frågan berör inte dessa personer.

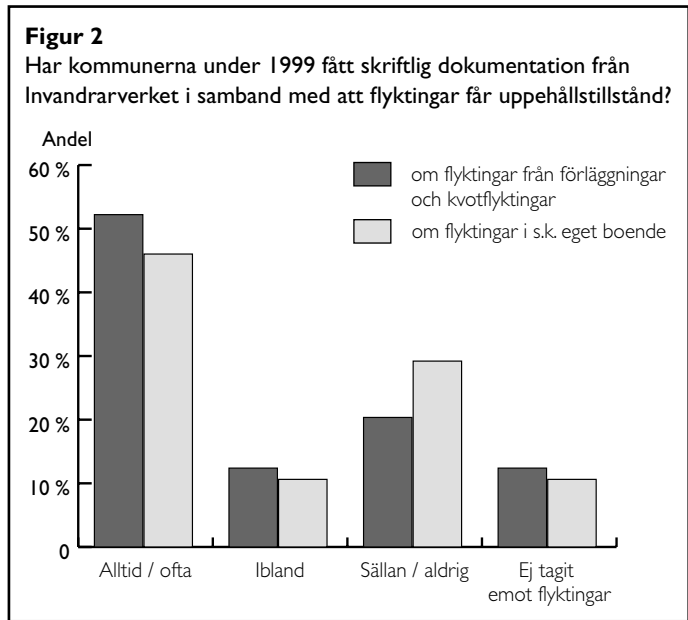
Överföring av information om flyktingen

Överföring av information om flyktingen mellan Invandrarverket och kommunerna samt mellan kommunerna är viktigt för att introduktionsverksamheten ska fungera effektivt. Figur 2 visar att ungefär hälften av kommunerna under år 1999 alltid eller ofta fått skriftlig dokumentation om den nyinflyttade från Invandrarverket. Detta gäller flyktingar från förläggningar samt kvotflyktingar. Något färre kommuner får alltid eller ofta dokumentation om de flyktingar som under asyltiden haft eget boende (ebo).

Relativt många kommuner har sällan eller aldrig fått skriftlig dokumentation från Invandrarverket i samband med att flyktingar bosatt sig i kommunen.

Större kommuner får dokumentation i ungefär samma utsträckning som mindre kommuner när det gäller flyktingar från förläggningar. Däremot får större kommuner i högre utsträckning dokumentation om de flyktingar som under asyltiden bott i kommunen som s. k. eget boende och väljer att bo kvar.

I närmare hälften av kommunerna används dokumentationen från Invandrarverket alltid eller ofta i planeringen av den enskildes introduktion. Det finns ett tydligt samband mellan dokumentationens kvalitet och användningsgrad. Flertalet kommuner som anser att kvaliteten på dokumentationen från

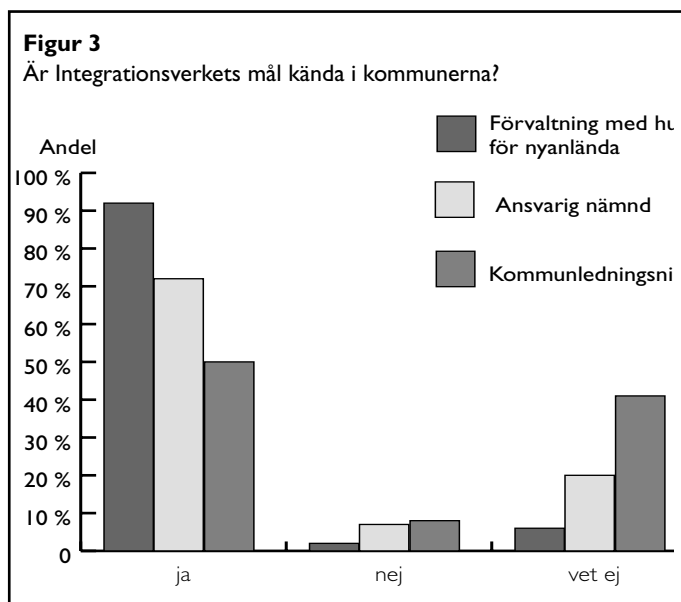
Invandrarverket varit acceptabel använder den också vanligtvis i planeringen av den enskildes introduktion medan det motsatta gäller i kommuner som anser att kvaliteten inte är acceptabel.

Bristen på skriftlig dokumentation från andra kommuner är stor. Endast 14 av 83 kommuner som haft inflyttning av nyanlända invandrare som fortfarande var i introduktion under år 1999 fick alltid eller ofta dokumentation från utflyttningskommunen.

Mål för nyanlända invandrares introduktion och integration

Nästan alla förvaltningar som har ett huvudansvar för nyanlända invandrare känner till Integrationsverkets introduktionsmål för nyanlända invandrare.⁴ I drygt 70 procent av kommunerna känner den ansvariga nämnden till målen. I nästan 50 procent av kommunerna känner kommunledningsnivån till målen. Det är dock noterbart att antalet vet- ej svar ökar för varje administrativ nivå (se figur 3).

⁴ Integrationsverkets måldokument om introduktion för nyanlända invandrare skickades ut till alla landets kommuner under sommaren 1999. Ett antal kommuner har därutöver vid möten, seminarier etc. fått särskild muntlig information om måldokumentet. Dokumentet bygger på propositionen 1997/98:16.

I drygt en fjärdedel av kommunerna har Integrationsverkets mål till stor del påverkat kommunens arbetssätt och/eller kommunens egna mål för nyanlända invandrare. Lika många kommuner anger att målen inte alls haft någon påverkan.

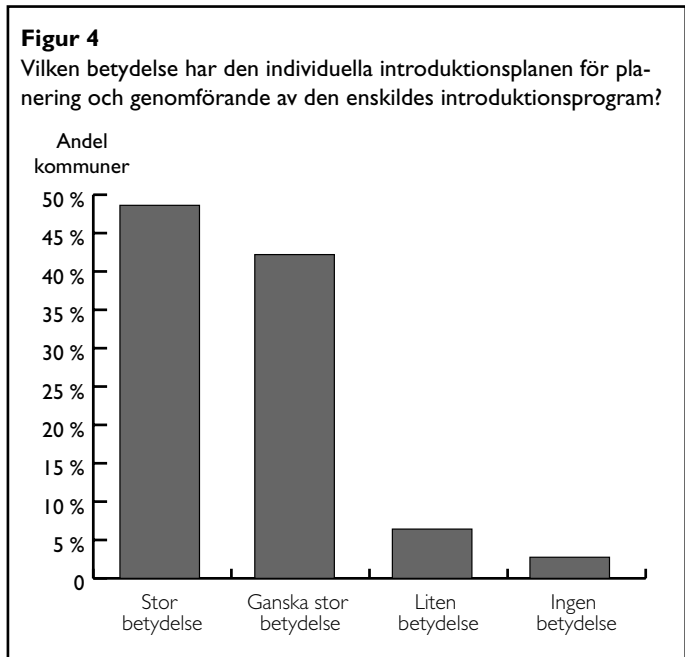
De kommuner som anger att Integrationsverkets mål har haft betydelse för kommunens arbete anser att kommunens arbete framförallt har inriktats mot en mer individuell introduktion och att måldokumentet varit ett stöd vid samverkan med andra aktörer.

De kommuner som anger att målen inte haft betydelse svarar så gott som alla att man redan tidigare arbetade på det sätt som anges i måldokumentet.

Om introduktionen i kommunen

Nära hälften av kommunerna anser att den individuella introduktionsplanen har en stor betydelse för planering och genomförande av den enskildes introduktionsprogram⁵. Endast i tio kommuner tycker man att planerna har en liten eller ingen betydelse (se figur 4).

⁵ Inom ramen för det kommunala introduktionsprogrammet ska kommunen och den nyanlände gemensamt utforma en individuell introduktionsplan. Av planen bör det framgå hur introduktion bäst ska utformas för den enskilde individen så att denne efter avslutad introduktion har förutsättningar för att försörja sig själv och bli delaktig i det svenska samhället.

Den genomsnittliga introduktionstiden per dag är drygt fem timmar och det noteras inga skillnader mellan större och mindre kommuner.

I var fjärde kommun är introduktionen i genomsnitt minst sju timmar per dag medan introduktionen i nästan var tredje kommun är högst fyra timmar om dagen.

Sammanlagt 15 kommuner har inte besvarat frågan, vilket medför ett partiellt bortfall på 13 procent.

Undervisning i svenska för invandrare (sfi)

I nästan var fjärde kommun kan nyanlända invandrare omgående påbörja undervisning i svenska för invandrare (sfi). I drygt var tredje kommun är väntetiden högst en månad. Två kommuner anger att den genomsnittliga väntetiden är längre än fyra månader (se figur 5).

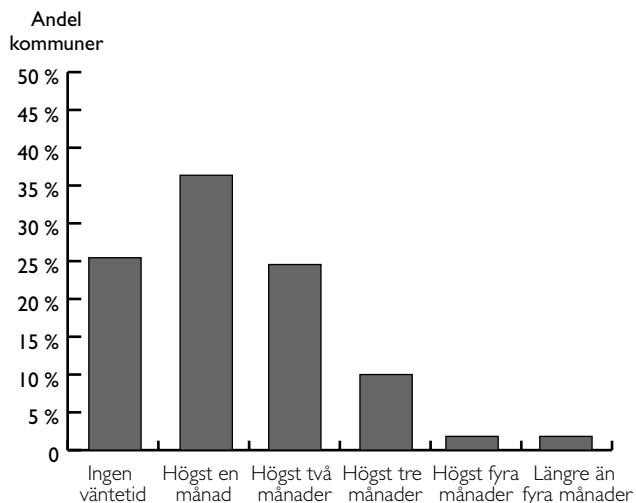
I flertalet kommuner delas sfi-deltagarna in efter deras kunskaper i svenska språket och/eller vilken utbildningsnivå man har. Att dela in deltagarna efter yrkesbakgrund eller göra någon annan indelning är ovanligare. Fyra kommuner anger att ingen särskild indelning görs (se figur 6). En av dessa kommuner tillhör gruppen större kommuner och tog emot närmare 80 flyktingar under 1999.

De vanligaste indelningarna i sfi efter vilken utbildnings-

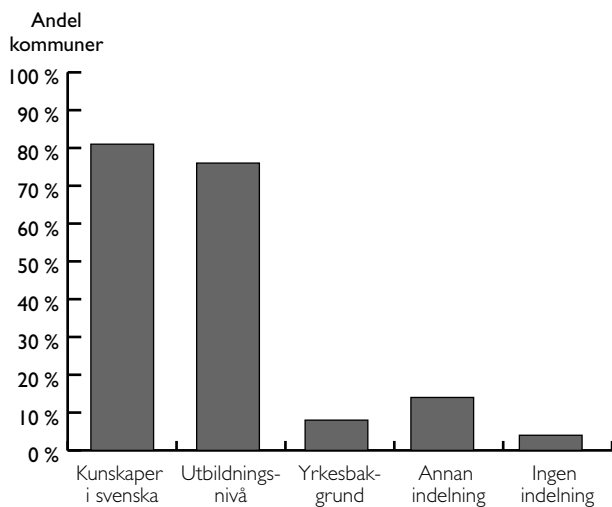

Figur 5

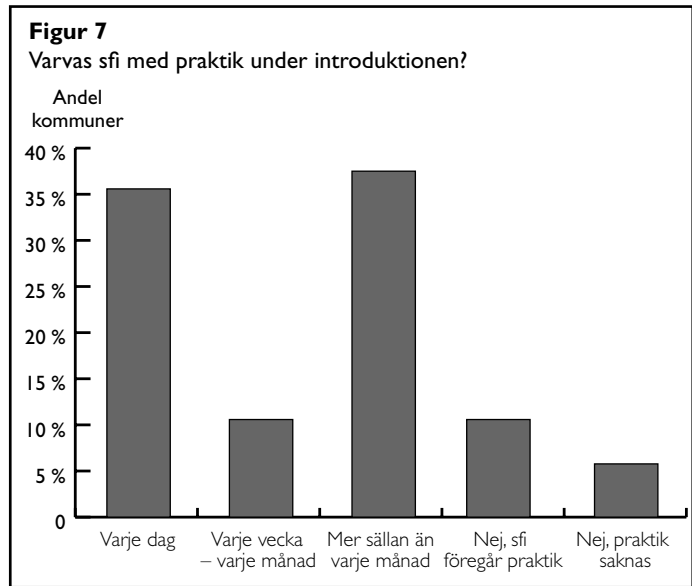
Hur lång tid har väntetiden för vuxna i genomsnitt varit under 1999 från folkbokföring till påbörjad sfi-undervisning?

Figur 6

Vad indelas deltagarna i Sfi efter?

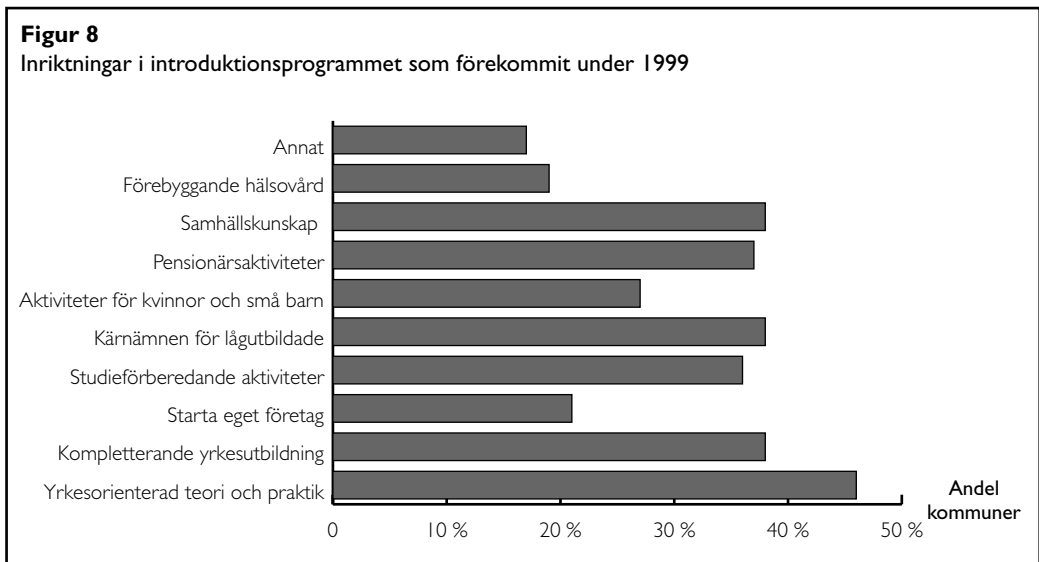

nivå deltagarna har är undervisning för analfabeter (75 av 85 kommuner som angav indelning efter utbildningsnivå), för övriga lågutbildade (59 kommuner), grundskoleutbildade respektive gymnasieutbildade (35 kommuner) samt högskoleutbildade (26 kommuner). I 24 kommuner har man angett en annan indelning (som oftast tycks vara varianter av ovan

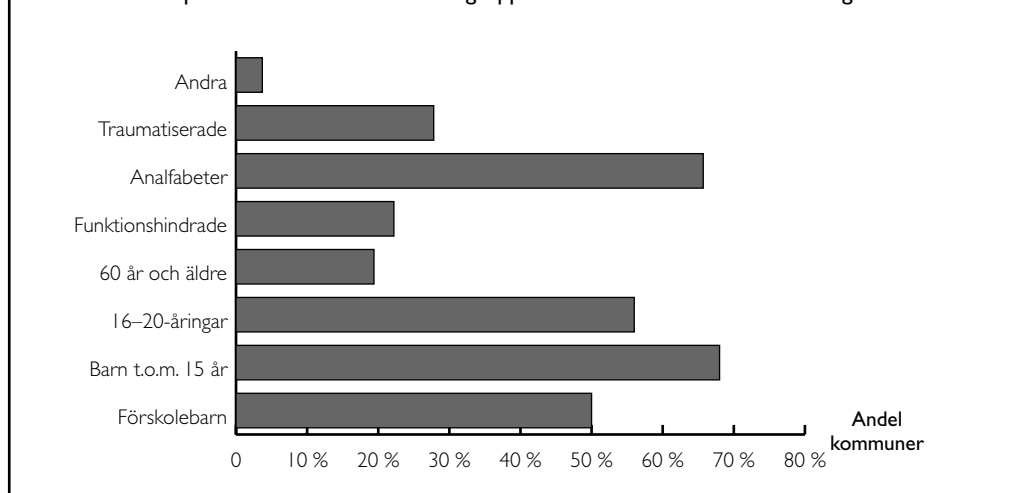
nämnda indelningar). Det är vanligare med fler utbildningsnivåer i större kommuner när jämförelse görs med mindre kommuner.

Varvas sfi med praktik under huvuddelen av introduktionen? Drygt var tredje kommun anger att varvning sker varje dag. Betydligt färre anger att varvning sker varje vecka, varannan vecka eller varje månad medan 37 procent anger att varvning sker mer sällan (än varje månad). Nästan 10 procent (11 kommuner) angav att varvning *inte* sker och sex kommuner att praktik helt saknas.

Figur 9

Fanns särskild anpassad introduktion för olika grupper under 1999 som omfattade så gott som alla?

Inriktningar på introduktionsprogrammen

Sammanlagt 45 av 112 kommuner (40 procent) anger att det inte fanns möjligheter för den nyanlände att välja inriktning på introduktionsprogrammet under år 1999. I övriga 67 kommuner fanns sådana möjligheter.

Något färre än hälften av kommunerna (46 procent) anger att man under år 1999 hade yrkesorienterad teori och praktik som en särskild inriktning i introduktionen. Mer än var tredje kommun anger också att det fanns kompletterande yrkesutbildning, kärnämnen för lågutbildade, samhällskunskap utöver den som ges inom sfi, särskilda pensionärsaktiviteter samt studieförberedande aktiviteter (för andra än lågutbildade). Mindre vanligt är det med aktiviteter anpassade för kvinnor med små barn och än mindre vanligt är det med inriktningar mot eget företagande och förebyggande hälsovård⁶.

Det är vanligare i större kommuner med inriktningarna kärnämnen för lågutbildade, kvinnor och små barn, samhällskunskap samt förebyggande hälsovård. Nästan hälften av de större kommunerna har fler än fem inriktningar på sitt introduktionsprogram medan knappt var fjärde mindre kommun har fler än fem inriktningar.

Det partiella bortfallet är mellan 17 och 33 procent för de första nio delfrågorna (störst för delfrågan om förebyggande hälsovård). För den tionde delfrågan är bortfallet över 60 procent.

⁶ Andelarna är beräknade med alla kommuner som bas.

Särskild anpassad introduktion finns för grundskolebarn respektive analfabeter i merparten av kommunerna. I genomsnitt har över hälften av kommunerna särskild anpassad introduktion för ungdomar 16–20 åringar. Flertalet av de större kommunerna har särskild anpassad introduktion för ungdomarna. Nästan hälften av kommunerna har särskild anpassad introduktion för förskolebarn. Sämre är det med anpassad introduktion för äldre, för funktionshindrade och för traumatiserade.

Det partiella bortfallet är mellan 13 och 30 procent för de första sju delfrågorna (störst för delfrågorna om äldre, funktionshindrade och frågan om traumatiserade). För den sista delfrågan är bortfallet 74 procent.

Introduktion för barn och ungdomar

I drygt var fjärde kommun upprättas ingen särskild individuell introduktionsplan för barn och ungdomar utan dessa ingår i vårdnadshavarens plan. I över hälften av kommunerna anger man att introduktionsplaner upprättas för barn i förskola och grundskola samt för ungdomar, oavsett om de går på gymnasium eller inte. För barn som inte går på förskola upprättas introduktionsplan i knappt var tredje kommun. I nästan var tredje kommun upprättas en särskild plan för alla ovan nämnda barn- och ungdomsgrupper.

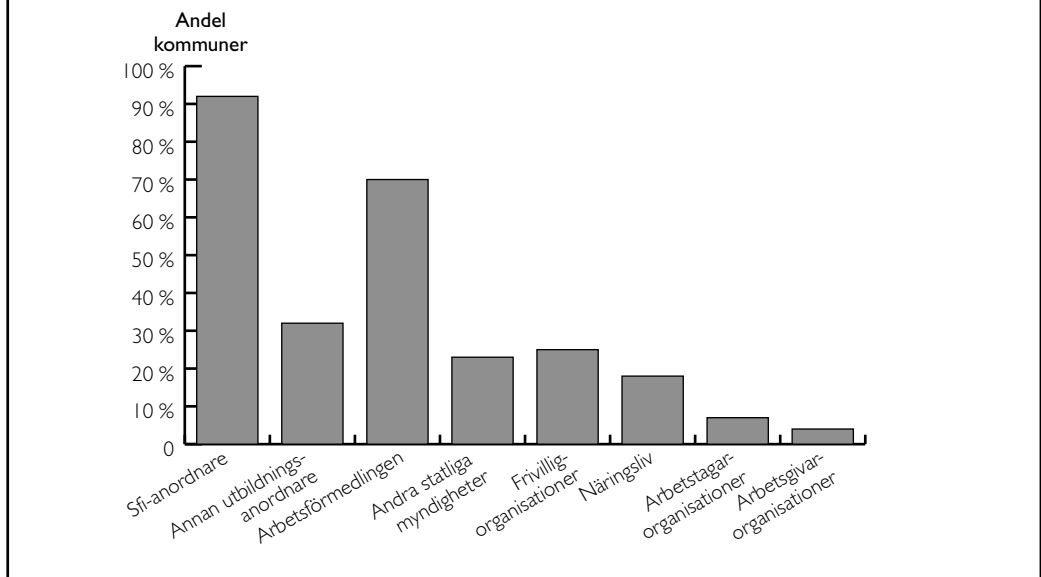
I var tredje kommun får förskolebarn sin introduktion genom en särskild introduktionsgrupp i förskola/språkförskola. I drygt 40 procent av kommunerna får barn sin introduktion i ordinarie förskola oavsett vad föräldrarna är sysselsatta med medan 37 procent av kommunerna ger barnen introduktion i förskola bara om föräldrarna arbetar eller deltar i någon aktivitet. Ett mindre antal kommuner anger att barnen får introduktion på annat vis, t.ex. öppen förskola.

I drygt var tredje kommun får förskolebarn och gymnasieelever i regel träning respektive undervisning i sitt modersmål. I tre av fyra kommuner får grundskoleelever modersmålsundervisning. Det är vanligare med träning respektive undervisning i modersmål för förskolebarn och gymnasieelever i större kommuner jämfört med mindre kommuner.

Noterbart är att man i flera kommuner svarat att man inte vet om barn och ungdomar får modersmålsundervisning. Detta gäller särskilt gymnasieelever där drygt var fjärde kommun inte vet om de får modersmålsundervisning.

Figur 10

I vilken utsträckning samarbetade introduktionsansvarig förvaltning med andra aktörer inom kommunen under 1999?

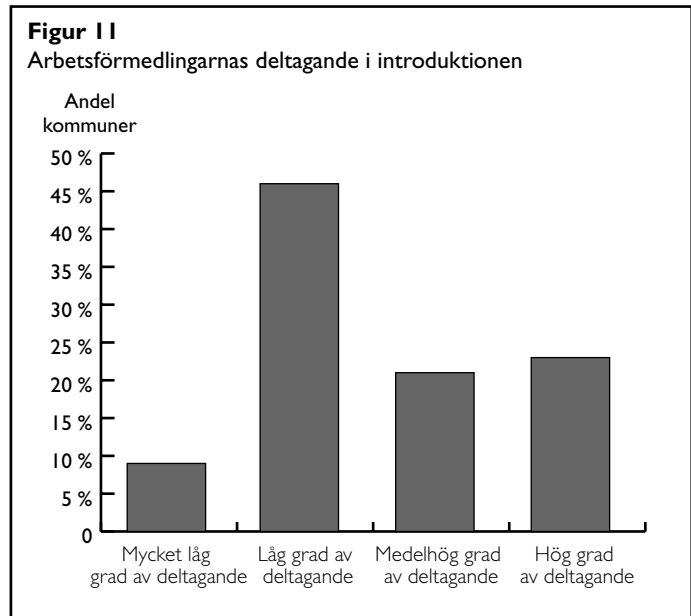
Samverkan mellan olika aktörer

Nästan alla kommuner anger att den introduktionsansvariga förvaltningen i stor utsträckning samarbetar med sfi-anordnare. I 70 procent av kommunerna anger man att samarbete i stor utsträckning förekommer med arbetsförmedlingen. *Graden av samarbete* med Arbetsförmedlingen skiljer sig dock markant i olika kommuner. Samarbete i en stor utsträckning är ovanligare med andra aktörer (se figur 10).

Det partiella bortfallet är mellan 16 och 23 procent för delfrågorna om annan utbildningsanordnare, andra statliga myndigheter, arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer.

Arbetsförmedlingens roll i introduktionen.

Vilken roll har Arbetsförmedlingen (Af) i introduktionen? I tio kommuner anger man att Arbetsförmedlingen kommer in först då den nyanlände fått sitt sfi-betyg (i figuren 11 klassificerad som mycket låg grad av deltagande). I 52 kommuner anger man att Af är med i kartläggningen, under enstaka tillfällen eller i slutfasen av introduktionen (låg grad av deltagande). I 24 kommuner har Af varit med vid flera tillfällen (medelhög grad av deltagande) och slutligen i 26 kommuner har Af deltagit i kartläggningsfasen, deltagit vid flera tillfäl-

len under introduktionen samt varit med i slutfasen av sfi:n (i figuren hög grad av deltagande).

Det partiella bortfallet är mellan 19 och 45 procent för de första fem delfrågorna medan bortfallet är 79 procent för den sista delfrågan.

Ungefär hälften av kommunerna (47 procent) anger att arbetsförmedlingen under år 1999 i regel registrerat nyanlända invandrare under introduktionen som arbetssökande oavsett om individen fått sfi-betyg eller ej. Det är dock lika många kommuner som anger att registrering av nyanlända i regel inte sker.

Samverkan med landstinget

Flertalet kommuner anger att det finns etablerade samarbetsformer mellan kommunen och landstinget när det gäller primärvården (70 procent), psykisk ohälsa (61 procent) samt mödra- och barnavård (52 procent). Däremot är det färre kommuner som anger att etablerat samarbete finns för rehabiliterings- och habiliteringsverksamhet (33 procent).

Samverkan med andra kommuner.

Drygt hälften av kommunerna anger att *ingen* samarbete förekommer med aktörer i andra kommuner. Var fjärde kommun

anger att samarbete förekommer med förvaltningar i andra kommuner och var sjätte kommun anger att samarbete sker med utbildningsanordnare i annan kommun. Samarbete med andra aktörer är ovanligare.

Upphandling av introduktionen

I drygt hälften av kommunerna har upphandling gjorts av sfi eller av sfi och andra delar av introduktionen under de tre senaste åren. I övriga kommuner har ingen upphandling gjorts. I första hand är det Komvux, i andra hand studieförbunden, som fått upphandlingsuppdrag.

Tolk under introduktionen

Drygt 40 procent av kommunerna anger att alla eller nästan alla bland personalen som arbetar med introduktion av nyanlända har fått utbildning i hur man talar genom tolk. Knappt var tredje kommun svarar att en mindre del av personalen har fått utbildning om detta.

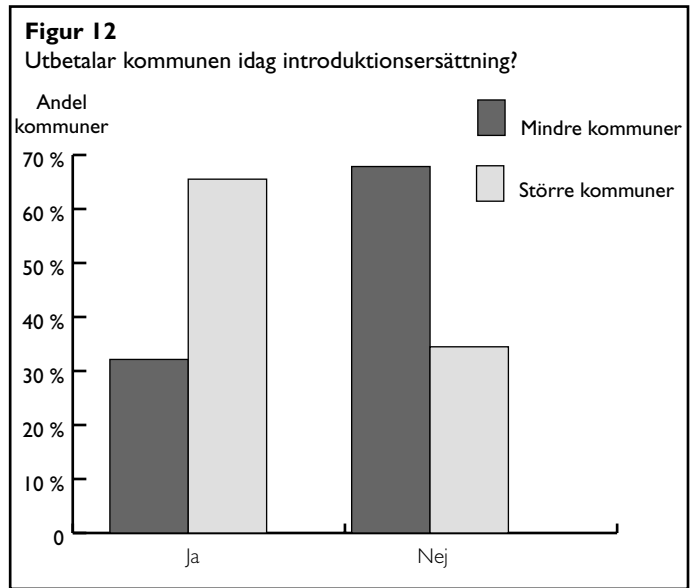
I över hälften av kommunerna anger man att en mindre del av de nyanlända invandrarna under sin introduktion fått information om hur man talar genom tolk.

Introduktionsersättning

Sammanlagt 46 kommuner anger att de utbetalar introduktionsersättning till flyktingar och anhöriga som deltar i kommunens introduktionsverksamhet. Två kommuner, som inte använder sig av introduktionsersättning, anger att alla flyktingar anställs av kommunen. De övriga 65 kommunerna som inte använder sig av introduktionsersättning använder troligen socialbidrag som försörjning för den nyanlände under introduktionstiden. En majoritet av de större kommunerna använder sig av introduktionsersättning medan en minoritet av de mindre kommunerna gör detta (se figur 12).

I åtta kommuner planerar man att införa introduktionsersättning under det närmaste året. I 33 kommuner kommer man inte att göra detta. Övriga 21 kommuner svarar att man inte vet om detta kommer att ske.

Ett flertal av kommunerna betalar ut introduktionsersättning normalt under minst 24 månader. Nio kommuner betalar ut introduktionsersättning normalt under högst 18 månader. Det är vanligare att man i mindre kommuner betalar ut

introduktionsersättning under 36 månader eller längre när jämförelse görs med större kommuner.

Av de 46 kommuner som har introduktionsersättning svarar 17 att ersättningsnivån är lika med kommunernas norm för socialbidrag medan 28 anger att den är högre än socialbidragsnormen. Det är vanligare bland större kommuner med en ersättningsnivå som överstiger kommunens socialbidragsnorm.

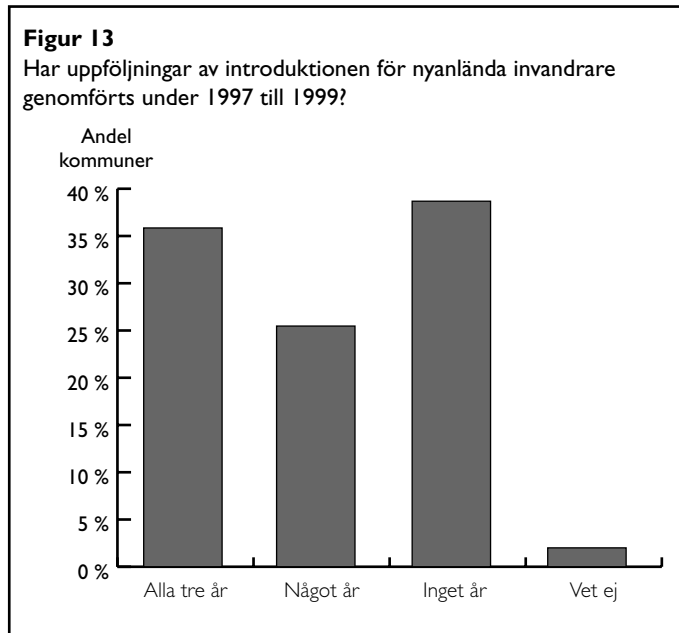
I 23 av kommunerna reduceras ersättningsnivån om man har någon egen inkomst medan det i tolv kommuner saknar betydelse hur hög den egna inkomsten är. I övriga kommuner får man ha en inkomst mellan 500 och 2000 kronor i månaden.

På frågan om nyanlända invandrare blir anställda är det en kommun som anger att alla anställs och fyra kommuner svarar att vissa anställs.

De erfarenheter kommunerna dragit av systemet med introduktionsersättning är att administration blivit enklare (26 av 46 kommuner), att introduktionsersättning ökar motivationen hos individerna (26 kommuner) samt att introduktionsresultaten blir bättre (21 kommuner). Sju kommuner av 44 som besvarat frågan kan inte dra några positiva slutsatser av systemet med introduktionsersättning.

Flertalet kommuner där introduktionsersättningen är högre än kommunens norm för socialbidrag anger att motivationen hos individerna ökat. En minoritet av kommunerna med en ersättningsnivå som är lika med ersättningsnivån för socialbi-

drag anger en ökad motivation hos individerna. Kommuner där ersättningsnivån är högre än socialbidragsnormen tycker dock inte i en större utsträckning att introduktionsresultaten blivit bättre.

Uppföljningar av introduktionen

I drygt var tredje kommun har man genomfört uppföljningar av introduktionen för nyanlända under varje år mellan 1997 och 1999. I något fler kommuner har inga uppföljningar genomförts. I övriga kommuner har det genomförts uppföljningar under ett eller två av de efterfrågade åren (se figur 13).

Resultaten av uppföljningarna har i 44 kommuner lett till en större individualisering av introduktionen, i 34 kommuner har den lett till en bättre samverkan med sfi och i lika många kommuner att samverkan med arbetsförmedlingen förbättrats. I 27 kommuner anger man att målen för introduktionsverksamheten har förändrats, i 19 att organisationsförändringar har skett och i 13 att samverkan med sjuk- och hälsovården har förbättrats. I större kommuner är det vanligare att resultaten lett till organisationsförändringar och att målen förändrats.

Det partiella bortfallet ligger mellan 20 och 31 procent för delfrågorna.

Sammanfattning av kartläggningen

En undersökning av kommunernas introduktionsverksamhet genomfördes under början av år 2000 med hjälp av en postenkät som utarbetats i samarbete mellan Integrationsverket och Statistiska centralbyrån. Undersökningen vände sig till de kommuner som tagit emot minst sju flyktingar under perioden januari till oktober 1999. Antalet kommuner som uppfyllde kriteriet var 119 och enkäten besvarades av 113 kommuner inom den utsatta tidsramen.

Alla kommuner anger att flyktingar och övriga skyddsbehövande som omfattas av ersättningsförordningen får introduktion. I hälften av kommunerna får även andra nyanlända anhöriga som inte omfattas av förordningen introduktion. Ytterligare några kommuner erbjuder även andra nyanlända invandrare introduktion.

Det är fortfarande mycket vanligt att det är socialförvaltningen och socialnämnden (eller motsvarande) som har huvudansvaret för insatserna för nyanlända invandrare. Detta förhållande gäller i ca 70 procent av kommunerna.

Nästan alla förvaltningar med ansvar för nyanlända invandrare känner till Integrationsverkets introduktionsmål för nyanlända invandrare. I var fjärde kommun har målen till stor del påverkat kommunens arbetssätt.

Nära hälften av kommunerna anger att den individuella introduktionsplanen, som ska upprättas för varje flykting där statlig ersättning utgår, har en stor betydelse för planering och genomförande av introduktionen. I mer än hälften av kommunerna upprättas introduktionsplaner för barn i förskola och skola samt för ungdomar.

I var fjärde kommun är introduktionen att betrakta som en heltidssysselsättning för individen medan det i var tredje kommun är frågan om en halvtidssysselsättning. Det finns även stora skillnader när de nyanlända invandrarna kan börja i sfi-undervisning i olika kommuner. I var fjärde kommun är det inte någon väntetid alls medan det i betydligt fler kommuner kan handla om väntetider på ett par månader eller mer.

I flertalet kommuner delas deltagarna i sfi efter deras kunskaper i svenska eller deras utbildningsnivå. Mer sällan sker andra indelningar (t.ex. efter yrkesbakgrund).

Nästan alla förvaltningar som ansvarar för nyanlända

invandrades introduktion samarbetade i stor utsträckning med anordnaren av sfi. 70 procent anger att samarbete i stor utsträckning sker med Arbetsförmedlingen. Graden av samarbete med Arbetsförmedlingen skiljer sig dock markant i olika kommuner. *En majoritet av kommunerna anger att Arbetsförmedlingen deltar i en låg grad i introduktionen.* Samarbete med andra aktörer sker i mindre omfattning.

Sammanlagt 46 kommuner anger att de utbetalar introduktionsersättning till flyktingar och anhöriga som går igenom kommunens introduktionsverksamhet. Introduktionsersättning är vanligare i större kommuner. I 28 kommuner ligger ersättningsnivån högre än socialbidragsnormen. Flertalet kommuner som har infört introduktionsersättning har dragit positiva slutsatser av systemet.

En majoritet av kommunerna har genomfört åtminstone någon uppföljning av introduktionen för nyanlända invandrare mellan åren 1997 och 1999. Det är dock bara drygt var tredje kommun som har gjort uppföljningar varje år under perioden. Något fler kommuner har inte genomfört någon uppföljning under tidsperioden. Ett vanligt resultat av uppföljningarna är att introduktionen har blivit mer individualiserad samt att samarbetet förbättrats med olika aktörer.

Diskussion av resultaten

Kommunernas introduktionsverksamhet för nyanlända invandrare har i tidigare uppföljningar visat brister av olika slag. Bristerna har framförallt varit en låg grad av individualisering av introduktionsverksamheten och för lite samverkan mellan myndigheter, vilket ofta lett till onödiga väntetider. Denna typ av brister har ansetts leda till en minskad delaktighet från individens sida, vilket lett till sämre introduktionsresultat och därmed mindre möjligheter till självförsörjning⁷.

Finns det brister i kommunernas introduktionsverksamhet idag? När det gäller individualiseringen kan det noteras att 45 av 112 kommuner (40 procent) anger att det inte fanns någon möjlighet för de nyanlända att välja inriktning på introduktionsprogrammet under år 1999. De 67 kommuner som anger att val kan göras mellan olika typer av program kunde dock bara i genomsnitt erbjuda tre inriktningar för de nyanlända. Nästan hälften av de större kommunerna kunde erbjuda fler än fem inriktningar medan detta antal endast kunde erbjudas i knappt var fjärde mindre kommun. De vanligaste inriktningarna var yrkesorienterad teori och praktik, kompletterande yrkesutbildning, kärnämnen för lågutbildade, samhällskunskap, pensionärsaktiviteter samt studieförberedande aktiviteter. Det bör i sammanhanget noteras att inga frågor ställts om kvaliteten i de olika inriktningarna.

Det här innebär att knappt hälften (45 procent) av landets kommuner som tagit emot minst sju flyktingar under år 1999 har haft yrkesorienterad teori och praktik under året. Knappt 40 procent har haft kompletterande yrkesutbildning och kärnämnen för lågutbildade osv.

I svenskundervisningen är det endast några få kommuner som anger att man inte delar in deltagarna efter förkunskaper och erfarenheter. Det är dock bara 70 procent av kommunerna som anger att deltagarna delas in efter utbildningsnivå. Endast i 26 kommuner har man utbildningsnivåer för högskole- och universitetsutbildade, i 35 kommuner för grundskole- och gymnasieutbildade.

I var tredje kommun är introduktionen högst fyra timmar per dag medan den i var fjärde kommun i genomsnitt är

---

⁷ Se t.ex. Individuell mångfald – Invandrarverkets utvärdering och analys av det samordnade flyktingmottagandet 1991-1996.

minst sju timmar per dag. Varför det är så stora skillnader mellan kommunerna kan inte besvaras i denna undersökning. Inte heller kan undersökningen besvara vilka konsekvenserna är för individerna som deltar i introduktionen.

Sammantaget tyder resultaten på att det i färre än hälften av kommunerna kan finnas en acceptabel grad av individualisering av introduktionen för nyanlända invandrare. I majoriteten av kommunerna är det sannolikt fråga om en alltför låg grad av individualisering för att uppnå en effektiv verksamhet.

Finns samverkan mellan kommunen och andra aktörer? Nästan alla kommuner anser att samarbete förekom i stor utsträckning under år 1999 mellan introduktionsansvarig förvaltning och anordnare av svenskundervisning. I 70 procent av kommunerna ansåg man att samarbete förekom i stor utsträckning mellan Arbetsförmedling och den ansvariga förvaltningen. Samarbete med andra myndigheter, med frivilligorganisationer, med arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer förekom i betydligt färre kommuner.

En följdfråga ställdes om *vilken roll* som arbetsförmedlingen har i introduktionen. En klassificering av svaren visar att Arbetsförmedlingen i tio kommuner egentligen inte har någon roll alls, i 52 kommuner är Arbetsförmedlingen med sporadiskt. I 24 kommuner har Arbetsförmedlingen deltagit under fler tillfällen och slutligen i 26 kommuner har Arbetsförmedlingen deltagit i början av introduktionen, ett flertal tillfällen under introduktionen samt i introduktionens slutfas. Detta tyder på att samarbetet mellan introduktionsansvarig förvaltning och arbetsförmedling kan fördjupas i många kommuner.

En viktig del för att samverkan ska fungera är att överföringen av information följer med den nyanlände invandran. I uppföljningar har brister konstaterats i överföringen av information från Statens invandrarverk och kommunerna och mellan kommunerna. Resultaten i denna undersökning tyder på att det fortfarande finns brister när det gäller överföring av information från Invandrarverket och kommunerna. Dessutom visar resultaten att det finns brister när det gäller kvaliteten i den information som kommer från Invandrarverket. När det gäller överföring av dokumentation mellan kommunerna, i samband med sekundärflyttningar, kan det konstateras att bristerna är mycket stora. En sammanfattande slutsats är att samverkan mellan introduktionsansvarig förvaltning och andra aktörer i flertalet kommuner är för låg. Informationsöverföringen fungerar ofta inte effektivt och kvaliteten i dokumentation tycks ofta vara låg.

Sammantaget tyder resultaten på att regeringens målsätt-

ning som den kommer i uttryck i proposition 1997/98:16 om större individualisering i introduktionen och en bättre samverkan mellan aktörer inte kan sägas vara uppfyllda i majoriteten av kommunerna. Utifrån detta kan antagandet göras att individens delaktighet i sin egen introduktion är alltför låg i alltför många kommuner.

Det stora flertalet kommuner anser att den individuella introduktionsplanen har en stor eller en ganska stor betydelse för planeringen och genomförandet av den enskildes introduktion. Trots detta upprättas ingen särskild introduktionsplan för barn och ungdomar i var fjärde kommun. Dessa ingår istället i vårdnadshavarens introduktionsplan. Varför individuella introduktionsplaner inte upprättas för barn och ungdomar i så pass många kommuner kan inte besvaras i denna undersökning. Det kan i detta sammanhang noteras att barn och ungdomar inte nämns särskilt i ersättningsförordningens §11.⁸

Det har betonats att de långa väntetiderna för att få uppehållstillstånd, att få återförenas med familjen samt att komma in i det svenska samhället ofta är förödande för individen. I denna kartläggning har bara en fråga ställts om hur länge de nyanlända i genomsnitt fått vänta på att få påbörja svenskundervisning. Resultaten visar på att stora skillnader förekommer mellan olika kommuner. I var fjärde kommun finns inga väntetider alls medan det i många kommuner kan handla om väntetider som är betydligt längre. En del av skillnaderna kan kanske förklaras av hur introduktionen är planerad. Det är inte ovanligt att kommuner inleder introduktionen med en förberedande fas för att skapa förutsättningar för en bra fortsättning. Detta innebär förstås att svenskundervisningen senareläggs. Kartläggningen visar dock att två av landets större kommuner inte klarar att uppfylla skollagen (som säger att de nyanlända ska få börja i sfi inom tre månader). Det finns dock flera andra av de större kommunerna där de nyanlända inte alls behöver vänta eller behöver vänta högst en månad. Varför det finns så stora skillnader mellan landets större kommuner kan inte besvaras av kartläggningen. Det finns anledning att närmare undersöka vad skillnaderna beror på och hur väntetiderna kan förkortas.

---

8 I § 11 står: Rätt till schablonersättning har kommuner som genomför ett program för utlänningens introduktion i samhället i enlighet med en skriftlig introduktionsplan som fastställs efter samråd med utlänningen. Därefter nämns att samverkan ska ske med Arbetsförmedlingen om utlänningen är i arbetsför ålder och om utlänningens ålder överstiger 16 ska denne ha rätt till svenskundervisning.

En viktig förutsättning för en god introduktion är att socialbidrag inte utgör normalförsörjningen för nyanlända invandrare⁹. Ett sätt är att använda sig av introduktionsersättning som Integrationsverket rekommenderar och som riksdagen möjliggjorde år 1993 (Lagen om introduktionsersättning, 1992:1068). Om ersättningen handläggs utanför socialtjänsten finns också större möjligheter till individuell ekonomisk stimulans. Kartläggningen visar dock att 70 procent av kommunerna fortfarande låter huvudansvaret för introduktionen ligga inom socialtjänsten och att endast 46 av 113 kommuner infört introduktionsersättning. Av dessa 46 kommuner är det bara 28 kommuner som har en ersättning som är högre än socialbidragsnormen. Av de kommuner som infört introduktionsersättning är det endast sju kommuner som *inte* kan dra några positiva erfarenheter av användningen av introduktionsersättning.

---

⁹ Se t.ex. proposition 1997/98:16.

Diskussion av undersökningens tillförlitlighet

Genomförande

Undersökningen genomfördes som postenkät adresserad till kommunens flyktingsamordnare eller motsvarande. En postenkät skickades också för kännedom till kommunstyrelsen¹⁰. Adressregistret hämtades från Invandrarverket och uppdaterades och levererades av Integrationsverket. Enkäten riktades i 13 fall till namngivna personer. I alla övriga fall riktades den till flyktingsamordnaren i kommunen. Ett följebrev som beskrev undersökningen medföljde enkäten. Enkäten skickades ut den 8 februari 2000 och svar önskades senast den 16 februari. Ett antal kommuner ville ha en längre tidsfrist. En vecka efter första utskicket skickades en skriftlig påminnelse med ny enkät och veckan därefter genomfördes en telefonuppföljning med de som inte besvarat enkäten. Datainsamlingen avbröts den 10 mars.

De inkomna enkäterna kodades av SCB och vissa rimlighetskontroller genomfördes. Dessutom genomfördes en dubblettkontroll eftersom enkäten också skickades till kommunstyrelsen. Ytterligare rimlighetskontroller har genomförts av Integrationsverket, vilket lett till att vissa svar förändrats. Det gäller frågorna 6,7, 23, 27, 30 samt 38. För de första fem frågorna handlar det om få förändringar medan det för fråga 38 inneburit att 21 svar förändrats för att överensstämma med övriga delsvår i frågan¹¹.

Någon kontrollkodning av enkätsvaren har inte genom-

---

10 Tyvärr ledde detta till att fyra kommuner skickade tillbaka två enkätsvar eftersom det inte tydligt angavs i följebrevet att enkäten endast till kommunstyrelsens endast var för politikernas kännedom.

11 I samtliga fall hade man svarat att Arbetsförmedlingen kommer in i introduktionen först då individen fått sfi-betyg samtidigt som man angett att Af är med i andra skeden av introduktionen. Bedömningen har gjorts att dessa svar (Af med först när betyg satts) är felaktiga och att de andra svaren är korrekta. Sannolikt handlar det om att delfrågan missförstått.

förts. De kodningsfel som eventuellt finns bedöms vara slumpmässiga och påverkar därför inte resultaten.

Ytterligare variabler har skapats utifrån befintliga variabler (frågor i enkäten). Den viktigaste nya variabeln är frågan om vilken roll som Arbetsförmedlingen (Af) spelar i introduktionen (fråga 38). Här har svaren på frågan klassificerats efter Af: s deltagande i introduktionens olika faser enligt nedan.

Mycket låg grad av deltagande om Af kommer in först då individen fått sfi-betyg.

Låg grad av deltagande om Af är med endast i kartläggningsfasen eller endast under några enstaka informationstillfällen eller endast under slutfasen av sfi. Även de fall där Af är med i kartläggningsfasen och under enstaka informationstillfällen, eller i kartläggningsfasen och i slutfasen, eller under enstaka informationstillfällen och i slutfasen har klassificerats som lågt deltagande.

Medelhög grad av deltagande om Af är med vid flera tillfällen under introduktionen eller om Af är med i kartläggningen, under enstaka informationstillfällen och i slutfasen.

Hög grad av deltagande om Af är med i alla faser eller åtminstone i kartläggningen, under flera tillfällen i introduktionen och i slutfasen.

Det bör påpekas att ovan gjorda klassificering är behäftad med viss osäkerhet framförallt eftersom gränsen mellan enstaka informationstillfällen och flera tillfällen inte är definierad. Det bör också noteras att svaren på denna fråga skiljer sig markant från svaren på frågan om i vilken utsträckning introduktionsansvarig förvaltning och Af samarbetar med varandra. En möjlig tolkning till skillnaderna är att handläggaren själv i stor utsträckning samarbetar med Af men att Af ändå inte aktivt deltar i introduktionen.

Bortfall

Sex kommuner hade inte besvarat enkäten när undersökningen avbröts under den andra veckan i mars (ytterligare tre svar inkom efter att undersökningen bröts). Bortfallet är mycket litet, endast 5 procent och har därför sannolikt mycket liten betydelse för resultaten.

I undersökningen finns två olika typer av partiellt bortfall. Den första typen av partiellt bortfall består i att en fråga inte

besvarats av vissa svaranden. Ett exempel är fråga 12 där man anmodas att välja ett svarsalternativ. Bortfallet för denna typ av frågor är i de allra flesta fallen lågt och har därför exkluderats i undersökningen. Antagandet görs här att bortfallet speglar svarsfördelningen. Om slutsatsen är korrekt eller inte spelar ingen nämnvärd roll för resultaten.

Den andra typen av partiellt bortfall uppträder i frågor som består av flera delfrågor. Vissa av dessa delfrågor har inte besvarats medan andra har besvarats. Det bortfall som uppstått är för vissa frågor betydande (se material och metod). I redovisningen görs ingen exkludering av denna typ av partiellt bortfall, vilket innebär att antagandet att bortfallet speglar svarsfördelningen inte görs. Detta är troligen inte en korrekt antagande i samtliga fall där ett partiellt bortfall finns men det är ett säkrare antagande än att tro att bortfallet fördelar sig som svarsfördelningen.

Över- och undertäckning

Övertäckningsfel uppkommer om vissa enheter som inte tillhör undersökningspopulationen kommer med vid resultatredovisningen. Undertäckningsfel uppkommer om vissa enheter i undersökningspopulationen inte ingår i urvalsramen. I denna undersökning bedöms det inte finnas några övertäckningsfel. Däremot kan det finnas ett litet undertäckningsfel som beror på att några kommuner tagit emot minst sju flyktingar under den valda undersökningsperioden men dessa kom inte med i undersökningspopulationen eftersom de inte hunnit registreras i statistiken (gäller bl.a. inflyttade anhöriga till flyktingar). Det handlar i sådana fall dock bara om kommuner med en liten mottagning av flyktingar och bedöms därför inte påverka resultaten nämnvärt.

Frågeformuläret

Frågeformuläret utarbetades av Integrationsverket och värdefulla synpunkter lämnades av personal på Integrationsverket och från Malmö kommun. Formuläret granskades av SCB och vissa förändringar gjordes. Frågorna har inte validerats, dvs. huruvida svaren överensstämmer med andra typer av (bättre) mätningar har inte gjorts. Vissa frågor har inte fungerat särskilt bra. Nämnas kan frågan om hur grundskoleelever får sin introduktion. Här har flera kommuner angett alternativet enbart förberedelseklass samt ett eller flera andra alternativ, vilket kan tyckas motstridigt. Sannolikt menar man att

det för vissa barn enbart finns förberedelseklass medan det för andra barn finns andra alternativ. Svaren på denna och några andra frågor är svårtolkade.

Reliabilitet och validitet

Med reliabilitet menas, något förenklat, att frågeformuläret ska ge tillförlitliga mätresultat. Med detta menas att en upprepad mätning bör ge samma resultat om allt annat är givet. Det finns skäl att tro att brister i frågeformuläret (bl.a. avsaknad av vissa definitioner) samt att det för vissa frågor mycket höga partiella bortfallet gett mindre tillförlitliga mätresultat. Ett exempel på det förra är frågan om sfi och praktik varvas. Eftersom praktik överhuvudtaget inte definieras i frågan, ej heller någon annanstans i formuläret eller i följebrevet, har varje kommun gjort sin egen definition. Några avser bara arbetsplatspraktik medan andra kanske räknar in alla moment som inte är ren undervisning som praktik. Detta leder då troligen till en lägre grad av reliabilitet och därmed till lägre grad av validitet (dvs. att mäta just det man avser att mäta). För vissa frågor är det en stor andel svarande som angett att man inte vet om vilka förhållanden som råder i kommunen. Detta påverkar också både reliabilitet och validitet negativt.

Bilaga

Enkätundersökning om kommunernas introduktion för nyanlända invandrare m.m.

Denna enkätundersökning vänder sig till de kommuner som tagit emot **minst 7** nyanlända flyktingar under perioden **1 januari - 31 oktober 1999**. Totalt handlar det om 119 kommuner. Du som svarar på enkäten är flyktingsamordnare eller motsvarande.

Enkäten handlar om nyanlända invandrare och hur kommunen arbetar med deras introduktion. Med nyanlända invandrare avses i normalfallet personer som varit folkbokförda i högst 24 månader.

Observera! Skicka endast ett enkätsvar från kommunen!

Fyll först i följande uppgifter:

Uppgiftslämnare _____

Befattning i kommunen _____

Telefonnummer _____

Definition av vilka personer som omfattas av introduktion

1. Vilka personer får introduktionen i er kommun?

Flera svarsalternativ kan anges!

- 1 Flyktingar och övriga skyddsbehövande (som omfattas av ersättningsförordningen, 1990:927)
- 2 Andra nyanlända anhöriga (som inte omfattas av ersättningsförordningen)
- 3 Andra nyanlända invandrare (t ex arbetskraftsinvandrare)
- 4 Andra invandrare (ej nyanlända)

Organisation i kommunen

2. Vilken förvaltning respektive nämnd har huvudansvaret för kommunala insatser för nyanlända invandrare under introduktionsperioden ?

_____ förvaltningen _____ nämnden

Plats för kommentarer _____

_____

Bosättning

3. Kommunen har ett ansvar att ordna bostad för nyanlända flyktingar (inkl. kvotflyktingar) som anvisas av Integrationsverket. För vilka övriga nyanlända flyktingar hjälper kommunen till att ordna bostad (vid behov)?

	Ja	Nej
Flyktingar från förläggningar som <u>inte</u> anvisas av Integrationsverket	1 ☐	2 ☐
Flyktingar från eget boende (ebo) i kommunen	1 ☐	2 ☐
Flyktingar från eget boende (ebo) i annan kommun	1 ☐	2 ☐
Vid sekundärflyttning	1 ☐	2 ☐
Vid familjeåterförening	1 ☐	2 ☐

Överföring av information om flyktingen

Statens invandrarverk (SIV) har rekommenderat sina berörda enheter att använda blanketten "meritförteckning och individuell handlingsplan" när flyktingen bosätter sig i en kommun. Den bör bl.a. innehålla uppgifter om utbildning, arbetslivserfarenhet och organiserad verksamhet (svenskundervisning, samhällsskola, praktik m m). Den enskildes samtycke måste inhämtas för att lämna ut uppgifterna.

4. Har kommunen under år 1999 fått skriftlig dokumentation (meritförteckning m.m.) från Invandrarverket i samband med att flyktingar blir kommunplacerade (flyktingar från förläggningar samt kvotflyktingar)?

- 1 Ja, alltid
 2 Ja, ofta
 3 Ibland
 4 Nej, sällan
 5 Nej, aldrig
 6 Kommunen har inte tagit emot flyktingar (från förläggningar eller kvot) under år 1999

5. Har kommunen under år 1999 fått skriftlig dokumentation från Invandrarverket om de flyktingar som under asyltiden bott i kommunen som eget boende (ebo) och efter uppehållstillstånd väljer att bo kvar?

- 1 Ja, alltid
 2 Ja, ofta
 3 Ibland
 4 Nej, sällan
 5 Nej, aldrig
 6 Kommunen har inte tagit emot flyktingar från eget boende (ebo) under år 1999

Om Du har svarat nej på fråga 4 och 5 — fortsätt till fråga 8

6. Har *kvaliteten* på dokumentationen som kommit från Invandrarverket under år 1999 varit acceptabel?

- 1 Ja alltid
 2 Ja ofta
 3 Ibland
 4 Nej, sällan
 5 Nej, aldrig

7. Har dokumentationen (från Invandrarverket) använts i planeringen för den enskildes introduktion ?

- 1 Ja alltid
 2 Ja ofta
 3 Ibland
 4 Nej, sällan
 5 Nej, aldrig

8. Har kommunen haft sekundärinflyttning av nyanlända flyktingar (dvs. personer som fortfarande är i introduktion) under år 1999 ?

- 1 Ja, 1-10 personer har sekundärinflyttat
 2 Ja, 11-20 personer har sekundärinflyttat
 3 Ja, 21 eller fler personer har sekundärinflyttat
 4 Nej ——— gå vidare till fråga 11

9. Har kommunen fått dokumentation (introduktionsplan eller liknande) från utflyttningsskommunen om de personer som sekundärinflyttat under år 1999 ?

- 1 Ja, alltid
 2 Ja, ofta
 3 Ibland
 4 Nej, sällan
 5 Nej, aldrig

10. Har dokumentationen från utflyttningsskommunen använts i planeringen för de enskildas introduktion?

- 1 Ja, alltid
 2 Ja, ofta
 3 Ibland
 4 Nej, sällan
 5 Nej, aldrig

Mål för nyanlända invandrares introduktion och integration**11. Känner de berörda instanserna inom er kommun till Integrationsverkets introduktionsmål för nyanlända invandrare ?**

	Ja	Nej	Vet ej/känner ej till
Förvaltningen som har huvudansvar för nyanlända invandrare	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Ansvarig nämnd	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Kommunledningsnivå	1 ☐	2 ☐	3 ☐

Svarar Du nej eller vet ej på alla alternativ ovan ——— gå till fråga 15

12. Har introduktionsmålen påverkat Er kommuns arbetssätt och/eller mål för nyanlända invandrares introduktion ?

- 1 Ja, till stor del
 2 Ja, delvis
 3 Nej
 4 Vet ej/känner ej till ——— **Gå vidare till fråga 14!**

13. På vilket vis har Ert arbetssätt förändrats?

Flera svar kan anges!

- 1 Måldokumentet har varit ett stöd vid samverkan med andra aktörer
 2 Måldokumentet har inneburit att våra introduktionsmål justerats
 3 Mer fokus på individuell introduktion
 4 Annat, nämligen _____

Du som har svart på denna fråga ——— gå vidare till fråga 15

14. Varför har introduktionsmålen inte påverkat Ert arbetssätt?*Flera svar kan anges!*

- 1 Dokumentet och målen är alltför allmänna
 2 Dokumentet och målen stämmer inte överens med vår kommuns verklighet
 3 Dokumentet är alltför ambitiöst
 4 Vår kommun arbetade på detta vis redan tidigare
 5 Annat, nämligen _____

15. Har kommunen ett integrationspolitiskt program (som omfattar kommunens alla verksamheter)?

- 1 Ja — gå vidare till fråga 17
 2 Nej

16. Pågår ett arbete med att ta fram ett integrationspolitiskt program i er kommun?

- 1 Nej
 2 Ja
 3 Vet ej

17. Har kommunen mål- och styrdokument som särskilt tar upp introduktionen av nyanlända invandrare?*Flera svar kan anges!*

- 1 Integrationspolitiskt program (som även omfattar introduktionen av nyanlända)
 2 Ett måldokument om introduktionen
 3 Andra måldokument, nämligen _____
 4 Måldokument saknas

Om introduktionen i kommunen**18. Vilken betydelse har den individuella introduktionsplanen för planering och genomförande av den enskildes introduktionsprogram?**

- 1 Stor betydelse
 2 Ganska stor betydelse — Gå vidare till fråga 20
 3 Liten betydelse
 4 Ingen betydelse alls

19. Varför har introduktionsplanen ingen/liten betydelse för planeringen/genomförandet?

_____
 _____
 _____

Gå vidare till fråga 21**20. Varför har introduktionsplanen viss/stor betydelse för planeringen/genomförandet?**

_____
 _____
 _____

21. Hur lång har introduktionen för vuxna i genomsnitt varit per dag under 1999?

_____ timmar/dag

22. Hur lång har väntetiden för vuxna i genomsnitt varit under år 1999 från folkbokföring till påbörjad sfi-undervisning (svenska för invandrare)?

- 1 Ingen väntetid
- 2 Högst en månads väntetid
- 3 Högst två månaders väntetid
- 4 Högst tre månaders väntetid
- 5 Högst fyra månaders väntetid
- 6 Längre än fyra månaders väntetid

23. Vad indelas deltagarna i sfi efter?

Flera svar kan anges!

- 1 ingen särskild indelning sker
- 2 kunskaper i svenska språket
- 3 utbildningsnivå
- 4 yrkesbakgrund
- 5 annan indelning, ange vilken _____

Har Du inte markerat utbildningsnivå i alternativen ovan — gå till fråga 25

24. Vilka utbildningsnivåer indelas deltagarna i?

Flera svar kan anges!

- 1 ingen särskild indelning sker
- 2 analfabeter
- 3 övriga lågutbildade (mindre än nio år i skola)
- 4 grundskoleutbildad
- 5 gymnsieutbildad
- 6 högskole-/universitetsutbildad
- 7 annan indelning, ange vilken _____

25. Varvas sfi med praktik under huvuddelen av introduktionen ?

- 1 Ja, sfi och praktik varvas varje dag
- 2 Ja, sfi och praktik varvas varje vecka
- 3 Ja, sfi och praktik varvas varannan vecka
- 4 Ja, sfi och praktik varvas varje månad
- 5 Ja, sfi och praktik varvas, men mer sällan
- 6 Nej, sfi kommer före praktik
- 7 Nej, praktik kommer före sfi
- 8 Nej, praktik saknas helt

26. Individualiseras introduktionen med hänsyn till de nyanländas kompetens, förutsättningar och livssituation ?

- 1 Ja, i hög grad för alla
 2 Ja, i ganska hög grad för alla
 3 Ja, men bara för vissa
 4 Nej, i ganska låg grad för alla
 5 Nej, i låg grad för alla

27. Finns det möjlighet för individen att välja inriktning på introduktionsprogrammet ?

- 1 Ja
 2 Nej ——— gå vidare till fråga 29

28. Ange de inriktningar i introduktionsprogrammen som förekommit i din kommun under år

1999.	Ja	Nej
Yrkesorienterad teori och praktik	1 ☐	1 ☐
Kompletterande yrkesutbildning	2 ☐	2 ☐
Starta eget företag	3 ☐	3 ☐
Studieförberedande aktiviteter (ej lågutbildade)	4 ☐	4 ☐
Kärnämnen för lågutbildade inklusive analfabeter	5 ☐	5 ☐
Aktiviteter anpassade för kvinnor med småbarn	6 ☐	6 ☐
Särskilda aktiviteter för pensionärer	7 ☐	7 ☐
Samhällskunskap utöver samhällsorientering som ingår i sfi	8 ☐	8 ☐
Förebyggande hälsovård	9 ☐	9 ☐
Andra moment, ange vilka	10 ☐	10 ☐

29. Hade kommunen särskild anpassad introduktion för nedanstående personer under 1999, och i så fall, hur många omfattades av den?

	Ja, nästan alla	Ja, ca 3/4	Ja, ca hälften	Ja ca 1/4 eller färre	Nej, ingen särskild introduktion fanns
Förskolebarn	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐
Barn upp till 16 år	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐
Ungdomar 16-20 år	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐
60 år och äldre	4 ☐	4 ☐	4 ☐	4 ☐	4 ☐
Funktionshindrade	5 ☐	5 ☐	5 ☐	5 ☐	5 ☐
Analfabeter	6 ☐	6 ☐	6 ☐	6 ☐	6 ☐
Traumatiserade	7 ☐	7 ☐	7 ☐	7 ☐	7 ☐
Andra personer, ange vilka	8 ☐	8 ☐	8 ☐	8 ☐	8 ☐

Introduktion för barn och ungdomar**30. Upprättar kommunen en särskild introduktionsplan för barn och ungdomar ?**

Flera alternativ kan anges!

- 1 Ja, för barn som inte är placerade i förskola
 2 Ja, för barn i förskola
 3 Ja, för barn i grundskola
 4 Ja, för ungdomar som inte går på gymnasiet
 5 Ja, för ungdomar på gymnasiet
 6 Nej, ingen särskild plan utan barn/ungdomar ingår i vårdnadshavarens introduktionsplan

31. Hur får förskolebarnen sin introduktion ?*Flera alternativ kan anges!*

- 1 Ordinarie förskola om föräldrarna arbetar eller deltar i aktivitet
 2 Ordinarie förskola oberoende av vad föräldrarna gör
 3 Särskild förskola/ språkförskola som förberedelse
 4 Annat _____

32. Hur får grundskolelever sin introduktion ?*Flera alternativ kan anges!*

- 1 Enbart förberedelseklass
 2 Förberedelseklass samt vissa ämnen i ordinarie klass
 3 Svenska 2 och studiehjälp i ordinarie klass
 4 Annat, ange vad _____

33. Hur får gymnasieelever sin introduktion ?*Flera alternativ kan anges!*

- 1 Enbart introduktionskurs (ITK) eller motsvarande
 2 ITK samt vissa ämnen i ordinarie klass
 3 Svenska 2 och studiehjälp i ordinarie klass
 4 Annat, ange vad _____

34. Får barn/ungdomar i regel undervisning/träning i modersmålet (hemspråkundervisning/hemspråksträning) ?

	Ja	Nej	Vet ej
Förskola	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Grundskolan	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Gymnasieskolan	1 ☐	2 ☐	3 ☐

35. Får skolelever i regel studiehandledning på sitt modersmål ?

	Ja	Nej	Vet ej
Grundskolan	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Gymnasieskolan	1 ☐	2 ☐	3 ☐

Samverkan**36. I vilken utsträckning samarbetade introduktionsansvarig förvaltning med andra aktörer inom kommunen under 1999?**

	I stor utsträckning	I viss utsträckning	I liten utsträckning	Aktör saknas i kommunen	Vet ej/känner ej till
Sfi-anordnare	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐	1 ☐
Annan utbildningsanordnare	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐	2 ☐
Arbetsförmedlingen	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐	3 ☐
Andra statliga myndigheter	4 ☐	4 ☐	4 ☐	4 ☐	4 ☐
Frivilligorganisationer	5 ☐	5 ☐	5 ☐	5 ☐	5 ☐
Näringsliv	6 ☐	6 ☐	6 ☐	6 ☐	6 ☐
Arbetstagarorganisationer	7 ☐	7 ☐	7 ☐	7 ☐	7 ☐
Arbetsgivarorganisationer	8 ☐	8 ☐	8 ☐	8 ☐	8 ☐

37. Finns etablerade samarbetsformer för nyanländas introduktion mellan kommunen och landstinget ?

	Ja	Nej	Vet ej	
Primärvård (vårdcentraler)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	
Rehabilitering/habilitering		1 ☐	2 ☐	3 ☐
Mödravård/barnavård	1 ☐	2 ☐	3 ☐	
Psykisk ohälsa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	
Annat område, ange vilket _____				

38. Vilken roll spelar arbetsförmedlingen (AF) i introduktionen ?

	Ja	Nej
AF är med i kartläggningssfasen i början av introduktionen	1 ☐	1 ☐
AF är med vid enstaka informationstillfällen under introduktionen	2 ☐	2 ☐
AF är med vid flera tillfällen under introduktionen	3 ☐	3 ☐
AF är med i slutfasen av sfi:n	4 ☐	4 ☐
AF är med i introduktionen först då individen fått sfi-betyg	5 ☐	5 ☐
AF har andra roller, ange vilka _____	6 ☐	6 ☐

39. Har arbetsförmedlingen under år 1999 i regel registrerat nyanlända invandrare under introduktion som arbetssökande oavsett om individen fått sfi-betyg eller ej ?

- 1 Ja
 2 Nej
 3 Vet ej

40. Samarbetar er kommun idag med aktörer i andra kommuner / regioner vid introduktion av flyktingar?

Flera svar kan anges!

- 1 Ja, med kommunal förvaltning
 2 Ja, med sfi-anordnare
 3 Ja, med annan utbildningsanordnare
 4 Ja, med arbetsförmedlingen
 5 Ja, med praktikanskaffare
 6 Ja, med landsting
 7 Ja, med frivilligorganisationer
 8 Ja, med andra aktörer, ange vilka _____
 9 Nej

Om Du svarat ja som alternativ ovan _____ **gå då vidare till fråga 42**

41. Finns planer på samarbete med aktörer i andra kommuner ?

- 1 Ja
 2 Nej
 3 Vet ej

Upphandling av introduktionen

42. Har kommunen upphandlat hela eller delar av introduktionen under de senaste tre åren, dvs under 1997, 1998 och 1999?

- 1 Ja, enbart sfi har upphandlats
 2 Ja, sfi och andra delar än sfi har upphandlats
 3 Nej ingen upphandling har skett ——— gå vidare till fråga 44

43. Vilka aktörer har fått upphandlingsuppdragen för introduktionen ?

Flera alternativ kan anges!

- 1 Komvux
 2 Frivilliga organisationer
 3 Privata företag
 4 Studieförbund
 5 Folkhögskola
 6 Högskola/universitet
 7 Andra aktörer, nämligen .....

Tolk under introduktionen

44. Har kommunens personal som arbetar med introduktion av nyanlända invandrare fått utbildning i hur man talar genom tolk ?

- 1 Alla/nästan alla
 2 Flertalet
 3 Hälften av personalen
 4 En mindre del av personalen
 5 Nästan inga/ingen

45. Har nyanlända invandrare under introduktionen fått information om hur man talar genom tolk ?

- 1 Alla/nästan alla
 2 Flertalet
 3 Hälften av de nyanlända invandrarna
 4 En mindre del av de nyanlända invandrarna
 5 Nästan inga/ingen

Introduktionsersättning

46. Utbetalar kommunen idag introduktionsersättning ?

- 1 Ja ——— gå vidare till fråga 49
 2 Nej

47. Vilka är anledningarna till att kommunen inte har introduktionsersättning ?

 -----

48. Planerar kommunen att införa introduktionsersättning under det närmaste året ?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet ej
- } — **Gå vidare till fråga 60**

Frågorna 49-59 besvaras av kommuner som idag använder sig av introduktionsersättning!

49. När införde kommunen introduktionsersättning ?

- 1 År 1999
- 2 År 1998
- 3 År 1997
- 4 Tidigare, nämligen år _____

50. Under hur lång tid får personerna normalt introduktionsersättning ?

- 1 18 månader
- 2 24 månader
- 3 36 månader
- 4 Annan tid, nämligen _____

51. Kan denna period förlängas p.g.a. särskilda skäl (behov av längre introduktion, sjukdom etc.) ?

- 1 Ja
- 2 Nej

52. Vilka av nedanstående personer kan få introduktionsersättning ?

Flera alternativ kan anges!

- 1 Flyktingar och övriga skyddsbehövande som omfattas av ersättningsförordningen
- 2 Övriga nyanlända invandrare
- 3 Personer som ni bedömer kan delta under hela introduktionsperioden
- 4 Andra (t ex vissa åldersgrupper), ange vilka _____

53. Hur hög är ersättningsnivån ?

- 1 Högre än kommunens norm för socialbidrag
- 2 Lika med kommunens norm för socialbidrag

54. Hur stor inkomst (arbetsinkomst och övriga inkomster) får personen ha utan att nivån på introduktionsersättningen reduceras ?

- 1 Ingen inkomst
- 2 Högst 500 kronor/månad
- 3 Högst 1000 kronor/månad
- 4 Saknar betydelse

55. Blir nyanlända invandrare som får introduktionsersättning anställda av kommunen under introduktionen ?

- 1 Ja, samtliga anställs
 2 Ja, vissa anställs
 3 Nej, inga anställs ——— gå vidare till fråga 57

56. Vilket/vilka är skälen till att kommunen anställer personer som får introduktionsersättning ?
Flera alternativ kan anges!

- 1 Ersättningen utgör kvalifikationstid för arbetslöshetsersättning
 2 Ersättningen kvalificerar till ersättningar enligt socialförsäkringssystemet
 3 För att stärka personens självkänsla
 4 Anställningen främjar svenskinläringen
 5 Annat, nämligen _____

57. Vilka erfarenheter har kommunen dragit av systemet med introduktionsersättning ?

	Ja	Nej	Vet ej
Ökad motivation hos individerna	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Bättre introduktionsresultat	1 ☐	2 ☐	3 ☐
På sikt billigare än socialbidrag	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Enklare administration	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Andra erfarenheter, ange vilka _____			

58. Har kommunen genomfört någon utvärdering av introduktionsersättningen sedan 1993?

- 1 Ja, under år/åren _____
 2 Nej

59. Övriga synpunkter om introduktionsersättning som ni vill framföra ?

Uppföljningar av introduktionen för nyanlända invandrare**60. Har kommunen genomfört uppföljningar av introduktionen för nyanlända invandras under åren 1997 till 1999 ?**

	Ja	Nej	Vet ej
1997	1 ☐	2 ☐	3 ☐
1998	1 ☐	2 ☐	3 ☐
1999	1 ☐	2 ☐	3 ☐

Om Du svarar nej eller vet ej på samtliga år ovan ——— gå vidare till fråga 64

61. Vilket är syftet med uppföljningarna?

	Ja	Nej	Vet ej
Att få en allmän bild av mottagandet (antal, åldersgrupper, familjestruktur m.m.)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Att mäta kostnaderna för flyktingmottagandet	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Att mäta individernas introduktionsresultat (sfi, annan utbildning, praktik, egen försörjning m.m.)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Annat syfte, ange vilket _____			

62. Vad har uppföljningarna lett till?

	Ja	Nej	Vet ej
Samverkan med sfi har förbättrats	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Samverkan med arbetsförmedlingen har förbättrats	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Samverkan med sjuk- och hälsovården har förbättrats	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Organisationsförändring	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Förändrade mål för introduktionsverksamheten	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Mer individualisering av introduktionen	1 ☐	2 ☐	3 ☐
Annat, nämligen _____			

63. På vilket sätt har uppföljningarna genomförts?

Flera alternativ kan anges!

- 1 Intervjuer med/enkät till nyanlända flyktingar och övriga skyddsbehövande
- 2 Intervjuer med/enkät till andra nyanlända invandrare
- 3 Intervjuer med/enkät till aktörer inom kommun
- 4 Intervjuer med/enkät till extern sfi-anordnare
- 5 Intervjuer med/enkät till frivilligorganisationer
- 6 Intervjuer med/enkät till personal på arbetsförmedlingen
- 7 Sammanställning av kommunens egna register
- 8 Annat, nämligen _____

64. Integrationsverket tänker ge förslag på ett nationellt uppföljningssystem som medger att regelbundna uppföljningar kan göras av kommunernas insatser för nyanlända invandrare. Vilka tre områden tycker Du som flyktingsamordnare att en sådant uppföljningssystem framförallt borde fokusera på?

1 ☐ Boendet	8 ☐ Frivilligorganisationernas roll
2 ☐ Svenskundervisningen	9 ☐ Praktik
3 ☐ Barns och ungdomars situation	10 ☐ Arbetsmarknadsutbildning/vuxenutbildning etc.
4 ☐ Äldres situation	11 ☐ Bidragsberoende
5 ☐ Samordning mellan lokala aktörer	12 ☐ Egen försörjning/arbete/eget företagande
6 ☐ Individens nätverk	13 ☐ Hälso- och sjukvård/rehabilitering
7 ☐ Introduktionsprogrammets innehåll	14 ☐ Annat, nämligen _____
- _____

Övrigt

Plats för kommentarer _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____

Innan Du skickar enkäten tillbaka i det medföljande svarskuvertet till SCB ber vi Dig se till att följande skickas till Integrationsverket:

Var vänlig att kryssa i de rutor som markerar vilket material ni kommer att skicka till Integrationsverket!

	Ja	Nej
- Genomförda uppföljningar/utvärderingar (från åren 1997-1999) av nyanlända invandrares introduktion.	1 ☐	2 ☐
- Uppföljningar av introduktionsersättningen.	1 ☐	2 ☐
- Integrationspolitiska program.	1 ☐	2 ☐
- Ev. andra måldokument/styrdokument om nyanländas introduktion.	1 ☐	2 ☐

Dessa skickas direkt till Integrationsverket på adress:

**Integrationsverket
 Gisela Andersson
 Box 6044
 600 06 Norrköping**

TACK för Din medverkan!